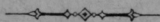

Učiteljski

TOVARIS.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli, in veljá za celo leto 2 gold. 50 kr. za pol leta 1 gold. 30 kr. Spise in dopise prejema vredništvo, narečnino, oznanila pa prejema in oskerbuje razpošiljanje založništvo.

List 4.

V Ljubljani 15. februarja 1873.

Tečaj XIII.

Ljubezen do otrok.

Med lastnosti kerščanskega učitelja mora se tudi prištevati ljubezen do otrok. Učitelj je lahko brez nje učen, spreten, da, še celó izversten; vendar tak učitelj ne zasluži po vsem pridevka „dober učitelj“, ako gledamo na poduk, vzlasti pa na izrejo.

Vsakdo spozná in čisla umho in učeno podučevanje, in po pravici se takošno tudi sme tirjati, a zgolj urno in učeno podučevanje ne zadostuje, je nerodovitno in včasih še celó nevarno. Ako pa učitelj nima ravno izvanrednih učenosti, vendar vsestransko zadostuje, zraven te pa ima nesamopridno ljubezen t. j. kerščansko ljubezen do otrok, tako je gotovo, da bodo učenci dobro napredovali. Veliki apostelj Pavel vsako postavo vodi k ljubezni do bližnega in sv. Avguštin to v kratkem izrazuje, ker pravi: „Ama, et fac quod vis“, t. j.: „Ljubi in stori, kar hočeš“. Kaj pa ta misel drugega pomenja nego to: Dajte šolam učiteljev, kateri ljubijo, a ne le sami sebe, svojo korist, svoj napredek, marveč sebi izročene otroke, ampak pravo korist, stanovitno in notranjo srečo otrok; postavite take učitelje za gojitelje, potem ste pravo uganili in prihodnjost domovine je zagotovljena. Da razumemo, koliko kreposti in umnosti učiteljem prava ljubezen navdihne, poglejmo, kaj vse stori ljubezen do otrok pri starših? Kaj podeli očetu moč, da se ne naveliča delati? Kaj ga napeljuje, da strada, da prestaja toliko britkosti in sitnosti? Mar ga ne zderžuje misel: Delam za svoje otroke! Kaj pa še mati? Kaj ji pri prvi odgoji podeljuje tisto prečudno spretnost, s katero vse razume, vse ugame in vsemu zadostuje. Kaj podeli slabemu telesu tisto neizvedljivo moč, da postane terdo kakor jeklo, in se ne

zgrudi pod težo truda. Ali je mar to kaj drugega nego edina misel: Delam za svoje dete.

Tudi od najboljšega učitelja se ne more tirjati taka vzvišena ljubezen; vendar naj ga ta misel nekoliko navdušuje, ker tudi pri njegovem poslu ima veliko težav, marsikatero grenko more požreti in poslednjič nehvaležnost poskusiti.

Učitelji le po tem hrepené, da zaslové in si pridobé tega, kar le njihovi osebi koristi; za to, kar pa otrokom v resnici hasne, pa malo skerbé; so najemniki, pa ne ljudje požertovalne ljubezni, kateri ne razumejo prav nič tega, kar je Zveličar povedal od dobrega pastirja, kateri ljubi svojo čedo.

Dober učitelj ne zanemarja slabe ali manj obdarovane učence, katerih je v šoli vedno veliko število, in se ne pečá le z nekaterimi bolj obdarovanimi, večkrat sam sebi reče: Vsem sem kaj dolžan. Zato se tudi rad ukvarja s slabimi in se ravná po njihovi zmožnosti, jih posebno spodbuja, in ker vse enako ljubi, bi slabije, ako bi mogoče bilo, še bolj ljubil. Ali ne prizadene bolni otrok materi naj več skerbí?

Ako pa ljubeči učitelj tolikanj skerbí za izobraženje uma pri mladini, koliko več bo skerbel za žlahnjenje serca, koliko bolj bo skerbel, da otroke podučuje v tem, kar je naj bolj potrebno. — A žali Bog, koliko mora dan danes učitelj v tej reči storiti, ker je podoben človeku, kateri stoji ob bregu vode, pa gleda, kako dereči vertinec sedaj tega, sedaj unega pogoltné, a on pa ne sme ali ne more pomagati. Učeni Sailer je rekel svoje dni: Treh rečí ne morem razumeti, in med to trojico je naštel zmoto sveta, kateri hoče nraven ali moraličen biti brez pravega kerščanstva. Kaj bi še le rekel dan danes! — Kdor se dan danes poteguje za kerščansko izrejo otrok, je podoben samotnemu tiču na strehi, njegov glas je glas upijočega v puščavi; ljudje vse raji slišijo, kakor od kerščanske izreje otrok.

To pa ne veljá tolikanj od naših sedanjih učiteljev; njih velika večina se trudi za kerščansko izrejo otrok; tega sem tudi nekoliko prepričan; naznanil sem le občno svetovno mnenje; zakaj pa se naši učitelji ne potegujejo javno za to, kar so prepričani, da imajo sto in sto vzrokov, katerih ne bom našteval; poglobitni pak je ta, da ta stvar ni moderna, ni dan danes navadna; so še celó nekateri, kateri terdé, da oliko uma že zboljšuje нравno življenje. Bog jim odpusti to zmoto, ako že res to verujejo in je ne ponavljajo drug za drugim; vsakdanja skušnja pa vendar le učí, da ljudem ne primanjkuje učenosti, marveč vse kaj drugega k njihovi sreči. In od tega pride, da ljudje po šolah postanejo sicer bolj brihtni, a redkokje se po šolah — boljša нравno življenje, — In to bo ostalo toliko časa, dokler se po šolah ne bo poglobitno povdarjala vera,

kerščansko-katoliška vera. — Potem bodo pa naše šole tudi vse drugačne, kedar bo ta tirjatev časa, k a r p a s e d a j n i.

Dokler bodo učitelji, stari in skušeni učitelji po naših šolah, ni se treba še bati, da bi le-ti ne skerbeli tudi za нравno odgojo mladine; ne govorim o tej reči dalje, ker kakor dan danes reči na svetu stojé, bati se imamo hudih, hudih časov; nadloga pa uči moliti, kakor to vidimo vzlasti na Francoskem, katerim je občna nesreča oči odperla.

Kako se pri otrocih zbuja verska čutila.

Od Boga dolgo časa molčati pri otrocih ni prav.

Najdejo se učeni in neučeni, kateri terdé, otrokom naj se do petnajstega ali osemnajstega leta nič ne pové od Boga, od vere, ker tega ne zapopadejo in ne umejó.

Ko bi človek od Boga, najvišjega in neizvedljivega bitja, od skrivnosti naše svete vere dotlej ne smel nič slišati, dokler bi vsega tega ne razumel, bi od vsega tega ves čas svojega življenja ne slišal kar nič.

Nikakor ni to pravo; mi vemo, kako nepopolnoma, kaka slaba in brez kreposti je naj boljša нравnost brez vere. Mi vemo, kako nas spolnovanje svojih dolžnosti močno spodbuja v misel, da je tako božja volja, da tako ukazuje gospod Bog naj višji zakonostavec in vladar sveta. Poslednjič tudi vemo, kako lahko prevaguje telesnost našo pamet, ako prvi nasproti ne stavimo vere in razodenja.

Nikar tedaj otrok predolgo ne puščajmo v verigah telesnosti, da te vezi ne postanejo tako terdne, da jih skoro ne bo moč razdrobiti. Zgodaj od prvih let njih pameti seznanimo otroke z Bogom in z njegovo sveto voljo. V resnici, otroci, nedolžni in nepopačeni veliko ložeje in bolje zapopadejo Boga in božje reči, kakor odraščeni ljudje, kateri zdi-hujejo pod jermom telesnosti ali pa so zapleteni v časnih skerbeh in težavah.

Zgodaj tedaj pripovedujmo otrokom od Boga, kako je naj močnejši, vseveden in najboljši Oče vseh ljudi.

Pred vsem razkladajmo otrokom, da je Bog vsegapričuó, da je povsod pri nas in vse vidi, dasiravno mi njega ne vidimo; kajti naj krepkejši skoraj edini pripomoček, kateri varuje, da otroci ostanejo nedolžni, in se varujejo spridenja, katero je skoraj splošno postalo, je ta, da jih vadimo batí se Boga, kateri vse vidi in vse vé.

Zgodaj naj otroci spoznajo in ljubijo Jezusa, kateri je bil naj boljši dete in božji prijatelj otrok, kateri je naš božji učenik, srednik in zveličar.

Zgodaj naj se vtisne otrokom veliko spoštovanje do skrivnosti svete vere, katera je vsem kristijanom potrebna in se otrokom lahko dopové. Radi verjamejo, ako se jim dopové, da veliko tega ne morejo zapopasti, kar pa je vendar le gotovo in resnično.

Zgodaj naj se v njih serca vlijo posebno spoštovanje do božje besede, do svetega evangelija. Od svetega pisma jim pripovedujmo, da je to pismo, katero je Bog poslal ljudem svojim otrokom, da bi jim vse bolje rozložil, kako da morajo biti dobri in se zveličati. Povejmo jim, sveti evangelj je prava knjiga kristijanov, v katerem stoji zapisano, kaj je sin božji delal, učil in terpel — in tudi obljudil.

Posebno pa glejmo na to, da se bodo otroci v cerkvi spodobno in lepo obnašali. Ako jim božja hiša ni častitljiv kraj, jim tudi ne bo častitljivo, kar bodo notri slišali in videli.

Ni dosti, da verske resnice kar razlagamo, marveč vcepimo jih otrokom v serce in voljo.

Verske resnice so vzvišene; nekatere serce s strahom napolnujejo, ker so resnobne, nekatere so vesele in serce z upom navdajajo, to naj se pa posebno povdarja pri nauku; ter vprašajmo otroke, kako bi ravnali, ko bi te resnice prav prevdarili; kedaj in ob katerih prilikah naj se posebno spominjajo teh resnic!

Tako se bo zgodilo, da se spoznana kerščanska resnica spremeni v meso in kri, in postane tako krepka, da goji sveta čutila in spodbuja v kerščansko delovanje.

Družina podlaga nrvnosti.

V predkerščanski dobi je seme hudobije tako bujno pognalo, da je skoraj vse nrvno življenje zadušilo, in spridenje je občno postalo; kerščanska vera ima pa ravno ta pglavitni namen, da se seme vsejano po milosti božji razširja in zatira in zaderžuje nrvno spridenje; tedaj vidimo, da je tirjatev po zboljššanji nrvnega življenja v tako tesni zvezi s kerščanstvom, da se to dvoje ne more ločiti eno od drugega, kajti dokler po grehu popačena narava to svoje zahteva, dotlej mora tudi kerščanstvo temu nasproti delati, tim bolj v tem času, ko občno nrvno spridenje hoče podkopati podlago kerščanstva in naskakuje kerščansko terdnjavo, in hudobno seme tudi na kerščanskih tleh bujno zeleni in plod rodi.

Reformacija 16. stoletja nam je tega živ dokaz, da se tudi taka prenauredba, kedar je v resnici nazoča, ne dá odverniti, a verska prenauredba namesto da bi človeka vstvarjenega po božji podobi prenovila, ka-

kor zahteva kerščanstvo, ga je še le popolnoma pokazila in iz lepega človeškega naličja spako naredila.

Nalog npravna spridenje odpraviti pri glavi in udih, ostane tedaj zopet cerkvi, katera edina hrani kerščanstvo; kolikor je v njeni moči, je to izpeljala in tudi nikdar ne preneha, napeljevati človeka v krepotnost in npravno življenje.

Zboljšanje npravnega življenja je dan danes toliko bolj potrebno, ker boljši časi bodo nastopili, kedar se zboljša npravno življenje in po boljših časih vendar vsi toliko zdihujemo, kajti hudobni duh časa krepko in mogočno razprostira svoja krila; dober duh pa pojemlje, kakor da bi starosti hiral, in se ne upa kvišku povzdigniti, ter enak mlademu orlu skriva se v gnjezdo.

Zboljšanje npravnega življenja mora se pa pri korenini začeti, pri korenini moramo spridenje odverniti in zato moramo skerbeti, da se hudobno seme v kali zaduši. Od tega zavisí blagor in gorjè človeški družbi v sedanjosti in prihodnosti, to je pglavitni pogoj za resnični napredek človeštva v tem smislu, kakor ga kerščanstvo tirja. Korenina človeške družbe je pa družina.

Kdor tedaj resnično misli na blagor človeštva, ta naj se ozira na to podlago človeštva, kajti kača, katera je Herakleja v zibeli hotela zadušiti, še tudi sedaj zibeli človečanstva ni zapustila.

In ker je družina podlaga socialnega življenja, je z redom in razpadom v družini tudi npravnost in spridenje v družini v tesni zvezi. Zgodovina nam to najbolj spričuje. Svétna in svetopisemska zgodovina nam kaže, da je človek vstvarjen v presrečnem stanu po radovoljni nepokorščini od Boga se ločil, pa se tudi čedalje bolj npravno spridil, da je seme hudobije po vesoljnem svetu bujno rastlo in da je postava hudobije povsod vladala.

In ta postava odpada in propada se je naj poprej pokazala v družini. Že Adamov pervorojenec Kajn je vezí družinskega življenja tako divje in neusmiljeno raztergal in prvo družino v nesrečo pripravil. Spred obličja Gospodovega je bežal od kraja miru, katerega je bil oskrnil, in siloviti mož je v daljini osnoval novo družino, katere glava je bil. Podedval se je njegov duh v njegovi rodovini; namest npravne edinosti vladala je nenaravna razpertija, in bolj ko se je množil njegov zarod, bolj je vladala samavoljnost, in že peti v njegovom rodu, Lameh, je vzel dve ženi, in je tako izgled prihodnjim časom v razruštev edinosti, katero je Bog v družini postavil. Adamov tretji sin Set je ohranil npravno življenje v svojem zarodu toliko časa, dokler se njegovi potomci „otroci božji“ niso pomešali z otroci tega sveta, kar je prineslo razdvoj v družini, in je nastalo občno spridenje, tako, da se je Bog, po človeški govorjeno, kesal, da je človeka vstvaril.

Potem, ko je mravno mrtvo in sprideno človeštvo pokopano bilo v vodah občnega potopa in se na grobu starega človeštva novo razvilo, je bilo zopet zlobno obnašanje v družini Noetovi, ko je Kam prelomil spoštovanje do svojega očeta, začetek spridenja in propada njegovih potomcev do tiste stopnje, katere sv. pismo samo omenja, posvetna zgodovina pa dovolj spričuje, kedar se ozira na djanje Kamitov. Ko je bil Abraham poklican, postati oče novemu zarodu, je mogel zapustiti očetovo hišo, in ko je njemu obljubljen sin Izak še deček bil, je mogel odpraviti iz hiše Izmaela, kateri je Izaku kljuboval. In ko so njegovi potomci vzrastli v izvoljeno ljudstvo božje, je bilo mravno življenje pri vsi njihovi terdovratnosti vendar le nedotakljivo, dokler niso v poznejših časih začeli zakone razločevati; odsihmal pa je ljudstvo prihajalo čedalje slabeje.

Pojmo pa od svetopisemske zgodovine k posvetni. Pravljica od zlate dobe ohranjuje spomin na prvotni stan človeka.

Zgodovina nam pové, kako globoko je človeštvo zabredlo, ko je bilo prepuščeno v mravnem življenji samo sebi. Na koncu predkerščanske dobe govori pesnik v zasoljenih besedah: „Sedaj so zares zlati časi, zlatu se skazuje naj več časti, za denar je vse na prodaj, pravica pa tudi mravnost“. Kakošno pa je bilo družinsko življenje, ko je mravnost tako propala?

Naj starejša država, katere začetek sega v Noetove čase, je bila kitajska; otroška hvaležnost in spoštovanje do staršev je vpravljala družinsko življenje, in starost so tako visoko spoštovali, da še to kristijanje občudujemo; to pa je tudi ohranilo splošno mravnost v tako srečnem položaju, da ne najdemo le posamezna krepostna djanja, ampak ljudstvo sploh čisla in spoštuje mravnost, kakoršne pri omikanih ljudstvih starega veka zastoj iščemo. — Tukaj tedaj, t. j. na Kitajskem, kjer mravnost ni imela druge podstave in druge naslombe, se posebno vidi, koliko v občno mravnost ljudstev pripomore mravni red v družinah.

V prednji in srednji Aziji pa vidimo vzdigovati se kraljestvo za kraljestvom; samovoljnost moževa v družini je bila tudi prenesena na državno obliko; samovlastno oblast vladarjeva ni poznala več mej pohotnosti in mravnega reda v družini; otrok v hiši je bila malovredna stvar, od nasprotnih dolžnosti in pravic ni bilo ne duha ne sluha, in ko je bila tako družina popolnoma razjedena, je nasledavalo iz tega, da se je zgrudila država za država, ker podstave so bile vse trohnele in le vnanja sila jih je nekoliko časa skupaj držala, dokler jim je poslednja ura bila; vsaki tempelj brez vere, naj bo velikanski kakor hoče, razruši se; razvaline solnčnega tempelja v Heliopolu so res grobni kamni in znamenje, kam pripelje vnanja velikost brez notranje vrednosti.

Ako se obernemo, v Afriko vidimo tam ljudstva raztrosene kakor svišec v puščavi; bujna narava se mnogo kje boruje s smertjo in prebi-

valce teh krajev zadeva vse gorje nesrečne zemlje; namesto zakonskih žen pa vidimo tam le uboge sužnje, in namesto vravnanege družinskega življenja pa hiše sužnjih, v katerih ne vlada več pravica; ljudstva so postala truma sužnikov, gredó ljudi lovit, jih prodajajo po somnjih, v barke nakladajo, kakor blago; palače v Dahomaj, Benin i. dr. so okinčane z človeškimi glavami. Kar je družina v malem, to je tudi država v večjem, kar zadeva pravno življenje.

(Prih. dalje.)

Metelko

▼

slovenskem slovstvu.

46. Tiho je živel Metelko v pokoju, spoštovan kar človek in kar duhoven. Po mnogoletnem učiteljstvu in po knjigah, vzlasti po slovnici svoji je zaslovel, da ga je obiskal marsikteri književnik slovanski. Radostno nam je pravil še v šoli, kako sta goričevala Metelko pa Rus Viktor Grigorovič, profesor Kazanski, kadar je l. 1844 potovaje skozi Ljubljano pripovedoval mu marsikaj zanimivega iz Soluna, od Atoškega gorovja itd.

Poprej že l. 1841 sta ga obiskala ruska učenjaka Izmail Sreznevskij in Peter Preis, profesorja v Petrogradu. Berž ko ne naprošena sta v Cirilici zapisala mu nekatere besedice v spominek. — Sreznevskij na pr. 17. aprila: „Ščastlivü (srečen), kto znalü soediti ljubovi kü narodnosti sü ljuboviju kü narodu, kto znalü i svoj narodü ljubiti, i uvažati (čislati) drugihü svobodu.“ — Preis pa 28. aprila: „Vremë í blagodëtelü i vragü narodovü. Blagodëtelü — kogda oni moguče vyražavajutü ponëtie (po moči izrazujejo misel) o sebë vü sozdanijahü nauki i iskustva (v delih vede in umetniže); i vragü — kogda narodü terjaetü dovërie (zgubi zaupanje) kü samomu sebë, kü svoëi slavë i silë (môči). Duhü novoj žizni, pronikajuščij (prešinjajoč) plemena Slavjanskija — čëmü dalëe, tëmü glubže — kosnulse (dotaknil se, prešnil je) i Horutanü: vperedü, čada (naprej, deca) Kirilla i Methodija!“ — L. 1860 mu je izverstni pisatelj Ivan Aksakov, nekdanj vrednik slovanskega Parusa v Moskvi, 5. junja na listek cirilski začerkal besede: „Tolüko (le) soznanie načalü narodnosti možetü spasti (ohraniti) narodnosti.“ —

S takimi možmi je rad govoril Metelko o Cirilici, ker potem je beseda sama po sebi nanekoliko ali Metelčico. — Menda po-

sebno zato, ker sem l. 1849/50 poslušal njegov nauk o staroslovenščini, me je Nečaseku nasvetoval tudi za svojega naslednika. Kadar sem toraj, l. 1857 s kmetov poklican na ljubljansko gimnazijo za učitelja vérstva in slovénstva, domá ali na sprehodu popraševal ga o slovstvenih rečeh, mi jih je vselej rad pojasnoval, in jako vesel je bil slišati, da hočem opravi-ti državno skušnjo za učiteljstvo slovensko. Tega vendar ni dočakal.

Mož resnične pobožnosti in previdne določnosti spiše 1. majnika 1858 svojo slovečo oporoko, kakor sam pravi v začetku še „bei guter Gesundheit und vollkommenem Gebrauche meines Verstandes“, ter jo sklene „im hochgepriesenen Namen der allerheiligsten Dreieinigkeit“. — Jame pa pešati in boleha skor dve leti; zvesto opravlja vendar svojo duhovsko službo, spoveduje, mašuje navadno zgodaj, kar ga sveti dan l. 1860 obidejo težave tako hude, da zjutraj ob štirih komaj zverši eno sv. mašo. Domú prišel se vleže ter — sam homeopat — pošlje po dr. Maderja homeopata. Radoveden popraša nekoga, kaj da mu je zapisal; nato pa se koj dá previditi še tisti večer, ter reče svoji sestri: Zdaj pa le trugo! In res že 27. decembra mirno zaspi v Gospodu. Po lastni določbi v oporoki: 1. „Will ich, dass mein Körper nach hingeschiedener Seele, die ich der unendlichen Barmherzigkeit Gottes mit kindlicher Zuversicht anempfehle, nach christkatholischem Gebrauche jedoch einfach beerdiget werde“ — je bil 29. decembra pogreb njegov vendar slovesen (unter allgemeiner Theilnahme), ker so razun učencev iz vseh šol ljubljanskih spremljali truplo njegovo premnogi meščani in ranjcega čestitelji na pokopališče k sv. Krištofu.

Naznanovaje smert Metelkovo so slovenski časniki naznаноvali vzlasti njegovo oporoko, opisovali pa tudi ob kratkem življenje in slovstveno delovanje njegovo. Novice na pr. v št. 1. l. 1861 kažejo „ono žalostinko, da smo pokopali slavnoznanega, dosluženega učitelja slovenskega jezika . . . Zapustil nam ni slovstvenega dela nobenega imenitnega kakor slovnico svojo, pa s to si je postavil lep spominek na veke itd.“ — „Zg. Danica“ tudi v 1. št. l. 1861: „Šentjanžev dan ob $\frac{3}{4}$ 1 ponoči je ugasnila velika zvezda na obnebjí slovenskiga slovstva; duhoven resnične pobožnosti, učen mož, oče ubožnih in potrebnih. . . Bili so ranjki gospod priprosti, z malim sami za se zadovoljni; kjer koli pa je bila kaka nesreča, pogoriše, lakota, ali sicer revšina ali potreba, so bili ranjki gotovi pomočnik . . . Večkrat smo le od strani zvedili, od ktere plati je prišlo, ko smo kak posebin dar v Danici zaznamjali. . . Bog je ranjčimu pri vsih milošinah njih imetek obilno oblagodaryl, de bodo še pozne leta po njih smerti uboge zapušene sirote utého imele . . . Njih zasluge za slovensko slovstvo so sploh znane . . . mož brez strasti, verus Izraelita sine dolo itd.“ — Slovenski Glasnik v 2. št.: „Oznani po širokem

svetu, posebno Slovanom, bitko zgubo, ki je nas Slovence te dni zadela . . . Umerl nam je visoko učeni in slavnoznani gospod profesor . . . Njegova slovnica slovenska ga bo slavila še pozno za nami . . . Njegove zadnje naredbe razodevajo v resnici blago serce in pravega rodoljuba itd.“ . . . — Učiteljski Tovarš v 1. l.: „Njegovo ime se bo vedno lesketalo v slovenski literaturi.“ In v 2. l. je brati: „Čertica iz življenja slavnega gospoda Fr. Metelko-ta in dve prijazne besedi — ktere ste sedaj čez toliko let in po mnogih žalostnih skušnjah še bolj potrebne — slovenskim učiteljem;“ toraj o tej reči in njegovi oporoki nekoliko pozneje.

„Da se njegov spomin vredno preslavlja in ohrani, bi se mu spodobil tudi spominek na gomili, desiravno si je nar boljšiga med sirotami sam postavil“ — piše Danica v 1. l. in v 23. l. 1861: „Za spomin vsih vernih duš je dobil dobro zasluženno vezilo tudi naš ranjki Metelko, oče sedanjih slovniško izobraženih Slovincov, namreč: čeden spominek na svoj grob. Na čveterih stranéh se beró naslédnji napisi:

Franc. Ser. Metelko
Ad Eccl. Cathed. Lab. Catecheta,
Philolog. Sloven. Prof. p. o.
Nat. XIV. Jul. 1789. Deft. XXVII. Dec. 1860.

Bil v življenji je prijatelj ubožnih,
Rad natihama delil dobrote,
Ves priprost v okoljšinah premožnih,
Dede svoje storil je sirote.

Mašnik, svete vere je učil resnice,
Mili jezik naš oteval iz tamnice,
Mati Slava bode dobro ga pomnila,
Dokler nje beseda bo se govorila.

Aurea Cruce
Cum Corona
Pro Meritis Insignitus.

Spomini na Dunaj in okolico.

Posnel po svojem dnevniku Josip Levičnik, ljudski učitelj.

(Dalje.)

Moje načelo:

Kar lepega vidiš, hvalevrednega slišiš, koristnega skusiš, zapiši! — Po tej poti otmeš marsikaj pozabljivosti, in postavljaj bkrati sam sebi stalni spominek po prislovcu latinski: „*Litera scripta manet*“, ali po našem: „Zapisana čerka ostane“.

Železnice so za občni blagor človeške družbe sploh velika dobrota; za popotnike pa so znajdba neprecenljive vrednosti. Koliko časa, zamudeb, truda in stroškov je stalo njega dni one, ki so mogli popotovati v daljne kraje! — pogosto so popotniki zastavili celó premoženje, zdravje in življenje v to, ker so se mogli podati po opraviilih svojih v ptuji ši-

roki svet. Naše dni je to pač vse drugače. Čarobna moč hlaponova prepelje človeka v enem dnevu tako dalječ in skozi tako razne kraje, da vsemu temu še z mislimi natančno slediti ne more, — popotvanje po železnici je bolj enako sanji, ki nam po noči prijetno igra pred dušnimi očmi, kakor pa djanskemu življenju. Zato pa vidoželjne popotnike slišimo tudi pogosto tožiti, da jim hlaponi vse preurno derčijo, in da jim obrazi sprepleh pokrajín ostajajo v spominu le bolj kot slike živahne fantazije. Koliko znamenitega se tedaj pri takem popotvanju prezrè! — Kaj dobro dé torej človeku, ako mu je sreča, da dobí na železnici kakega prijaznega sopotnika, ki ga té ali une posebnosti opominja. Moja malenkost bi bila tedaj rada tudi v tem na službo onim slovenskim učiteljem, ki se bodo v jeseni iz serca Slovenije, od — no, imenujmo jo še tako! — od bele Ljubljane naprej podali na Dunaj, ogledati si to sloveče mesto, katero se sme na slavo in Avstrije zlasti to leto imenovati osredek zvézde, ki bo razsipala svoj svitli bliš na naj oddaljeneše pokrajine vesoljne zemlje. Opomniti jih želim le po večjem na nekatere bolj znamenite kraje, mimo katerih jih bo peljal njihovi pot. Poskusimo tedaj!

Enacih lepih okolic, kot je ljubljanska, se na dolgo in široke ne najde lahko; torej se popotnik, zlasti ako je namenjen v daljne kraje, od nje poslovljuje z nekako tesnim čutom pri sercu. V Zalogu, prvi postaji pod Ljubljano, dospè se do obrežja višnjeve Save. Ta reka je bila pred časi železnice vodena césta, po kateri se je prepeljalo skoz leto in dan okoli en milijon centev blaga med našo Kranjsko in sosednimi deželami Hervaško, Slavonijo in Banatom. Sedaj se za to vodeno cesto nihče veliko ne briga; Bog si ga pa vedi, če ne bo prišla čez kaj let po kakem reguliranju zopet v novo veljavo. Na svetu je pač vse mogoče!

Od Zaloga naprej se svet nekako stisne, in železnica pelje po sedaj široki, sedaj zopet bolj stisnjeni dolini ob dereči Savi mimo postaj Láze in Kresnice proti Litiji. Nazočnost na zadnje imenovani postaji nas spominja nekdanjega domovja slavnega našega zgodovinarja Valvazor-ja, ki si je postavljaj na bližnji svoji grajščini Bogensperk (Wagensberg) po svojih literarnih delih nemenljivi velikanski spominek, ki prekosí kipe kamnite in rudninske, ter bo terpel, varno hranjen v raznih bukvarnicah, mende dotlej, dokler se bodo šteli časi. Akoravno je ta slavni mož žertoval vse svoje obilno premoženje naj čistejši ljubezni do drage domovine, popisovaje slavo njeno, ter vsled tega postal iz bogatega grajščaka ubogi siromak, bi vender sedanji rod komaj več znal izrekovati njegovo slavno imé, ako bi ga sam ne bil vpisal z ojestro brušenim čertalnikom v knjigo neumerljive zgodovine. Pa, kaj se hoče! — svet zná tako plačevati že od nekđaj, in spolnuje to tudi še naše dni.

Zeleno obraščeno gorovje spremlja popotnika še en čas, do bližnje postaje Save. Od tam naprej pa se stisne dosedaj prijazna dolina, ter se spremeni v ozko skalnato sotesko. Gorovje k levi je oropano po večjem vnanje lepote; za to pa skriva v svojih podzemeljskih nedrijih bogate zaklade premoga in steklarnega kremenca, kar daje zagorski okolici in tudi sosednim štajarskim mejašom obilno ljubega vsakdanjega kruheka. Na zagorski postaji vidimo k levi tesni skalnati vhod v dolino enacega imena, o kateri je res pomilovati, da njena prijazna prostranost popotnikom popolnoma prikrita ostane. Na daljnem potu zanimuje popotniku posebno kamniti vodotoč „na Jezu“, ki je z unim vred spodaj treboveljske postaje „na Slapu“ od l. 1736. do časov železnice gleštan bil, da se je zamoglo z ladjami varno gori in doli. Pred postajo trepovljsko prestopi železna tir meje štajarsko, in pelje nas mimo te in dalje postaje hrastniške po tesnih in večjidel pastirskih ožinah proti Zidanem mostu. Ta postaja nam, v kolikor bolj tesnem kraji ona stoji, toliko bolj živo kaže, kaj človeška resnična volja vse premore. Ko bi bil pred 50 letmi kdo komu pravil, ja, ko mu bil, kakor naša prislovica dobro pravi, „piskal in trobil“, da v tej ozki kamniti soteski bo čez toliko in toliko let stal palači enaki kolodvor, ne bil bi verjel; še za bedaka bi bil imel tacega preroka. In vendar vidimo že okoli 25 let to vresničeno. Imé „Zidani most“ pa nosi ta kraj mende že zdavnej. L. 1224. je tū obrežja kranjske in štajarske zemlje zvezal po mostu vojvoda Lavoslav z priimkom „Veslavni“ (der Glorreiche). Cesar Miroslav je dal ta most zopet podreti, in tako more še sedaj kake 1/2 ure spodaj, nekoliko nad Radečam, sklepati savska bregova okorni brod. Čez Savino, ki se koj pod kolodvorom izliva v Savo, pa peljeta naše dni dva zidana mostova; eden služi železnici, drugi okrajni cesti, ki priderži iz savinske, ter se vije naprej po obeh straneh izhodne savske doline. Na Zidanem mostu se dalje razcepi južna železnica v dva oddelka. Eden pelje proti vzhodu na Zagreb, Sisek in Karlovec; po drugemu pa, ki derži proti severju, nadaljujemo v duhu mi svoj pot proti Dunaju.

(Dalje prihodnjic.)

Spisne vaje.

1. Imenujejo in zapisujejo se osebe in reči. Kdo je v šoli, kdo domá? Ktere reči so v šoli, ktere domá?

V šoli so: učitelj, učenci, poslušalci . . . , Doma so: oče, mati, starši, sin, hči, brat, sestra, otroci, ded, stara mati, vnuk, vnuka, deček, deklica, hlapec, pastir, dekla, stric, teta, ujec, ujna, bratranec, bratranka, sestranec, sestranka . . .

V šoli je: miza, stol, klop, deska (tabla), stojalo, kreda, goba, knjige, zemljevidi, podobe, peč, okna, vrata . . . Doma je: miza, stol, omara, skrinja, posteljnjak, ogledalo, ura, podobe, klopi, police . . .

Napiši več moških in ženskih kerstnih imen in priimke nekterih svojih tovaršev!

Ktere reči so v kuhinji, v veži, v hlevu, v kleti?

Ktere reči so v cerkvi?

Kaj vidiš na vertu, na polji, v gozdu, na vodi, v vodi, v zraku, na nebu?

Napiši več domačih in divjih živali!

Imenuj ptiče, ribe, dvoživke, žuželke in črve, ki jih poznaš!

Ktera drevesa rastejo na vertu, ktera v gozdu?

Naštej več cvetic! Ktere cvetejo zgodaj, ktere pozno?

Imenuj nektre strupene rastline!

Povej nektre kovine!

Napiši dneve v tednu, mesece in velike praznike v letu!

(Dalje prih.)

Šolsko obzorje.

Iz Bukarešta. Nadjam se, da čestitim bralcem »Uč. Tov.« vstrezam, ako jim včasih iz Bukarešta pišem. Mesto Bukarešt je prijetno, a že ima skoro čisto orijentalški obraz. Razprostira se na lepi ravnini; sicer Valahija ni bregovita, in šteje okolo 100.000 prebivalcev, raznoverstnih ver in narodov, večina se vé da, je vlaška. Po ulicah, v katerih se živo giblje, je vedno dovolj blata, po katerem skopljenci s čilimi in berzimi konjiči v lepih kočijah vozijo gospodo, in uborni Vlahi na lesenih, dvokolesnih kolcah vodo prevažajo, in »apa« kričeči po ceni prodajajo. Lepih in visokih palač, kakor se v velikih mestih navadno nahajajo, ni mnogo, poslopja so, če tudi okusno sozidana, naj več nizka, pri tléh ali samo z enim nadstropjem. Minaretov (ozki, okrogli torni na turških mošejih), na katerih pogled se tù okó, ako potuješ po Donavi, skoro privadi, ne vidiš ne enega, tem več malih cerkev, naj več z dvema kupljama, v katerih opravlja se služba božja po vlaški. — Tudi katoličani imajo v Bukarešti dve cerkvi, i na spomlad sozidati če škof nikopoljski s prestolom v Bukareštu eno novo. — Narod pa je tù čversto zastopan, če tudi sovraži ga Vlah, ko kugo, i ima 17 molitvenih koč. Židovi se pogosto nahajajo po rodovitni Valahiji, kjer jim je neumnost i nevednost prebivalcev vgodna.

Kar se tiče šol, so po Valahiji kaj redke, Bukarešt celó ne bo kmali Atene; vendar le najdeš tù med drugimi tudi eno katoliško deško šolo, v ktero tudi Valahi i židovi pošiljajo svoje otroke. Devet let učili so tù „šolski bratje“, vlani so odpotovali v Beč, i sedaj je njuna osoda v rokah Posijonistov, kateri red pripravlja si za misijonstvo i katoliške šole v Valahiji i turški Bulgariji neprecenljive zasluge. Da je šola po odhodu šolskih bratov mnogo zgubila, ni dvombe, kajti sedanji učitelji so slabe neukretne in nevajene moči; a smemo upati, da če biti bolje. Celó en Slovenec, pisatelj pričujočih verst, je na omenjenem učelišču, pripravljajoč se za misijon med Muzeljmanji i Bulgari; a tudi njemu manjka šolske odličnosti, ker ni se pripravljaj za ta stan. Tù omenim, da je gori imenovani škof pred dvema leti vstanovil novo semenišče v Buka-

reštu za prihodnje misijonarje v Valahiji in Bulgarii, v katerem je že preko 20 nadepolnih mladenčev; vendar ti še ne zadostujejo, i povoljni bili bi kandidati od koder koli. Morebiti, da čutil bi kateri slovenski učitelj poklic za duhovski stan, tû dana mu je lepa priložnost. Na starost se ne gleda; potrebno je samo, da nekoliko latinski razumi.

Kar se pak v obče narodov vlaškega i bulgarskega tiče, pokopana sta oba v globoki nevednosti; posebno Vlahi so neizgovorno slaboredni in strastni. Gledé jezikov je, kar se že samo po sebi razumi, bulgarski močno slovenskemu podoben, vlaški pa je zmešanca latinskega i slovanskega. Najdeš v njem mnogo slovanskih besedi, n. p. Dogaru, Fassbinder; Zidulu, Mauer; Predvorulu, Korridor; nevasta, Braut; raci, die Krebsen i. t. d. Z Bogom, prihodnjič več!

Sob. Albert.

Iz Vinice. (*Zahvala.*) Gosp. Ljudevit Tomšić, učitelj na doljnegradskih glavnih učionah v Zagrebu, podaril je viniškeje ljudskeje šoli 30 tabelj sê 159 barvanimi podobami s priloženo knjižico od Dr. Gottfr. Šuberta, kot znamenje hvaležnosti za perve nauke, ki je je prejel v viniškeje šoli. Za ta velikodušni dar izrekam v imenu svojih učencev priserčno zahvalo blagemu dobrotniku, ki se je prvi spomnil naše uboge mladine.

Jože Kavšek, učitelj.

Iz Budanj. V štev. 4 „Slov. Učitelja“ gosp. voditelj tega lista hudo poprijemlje sedanjega »Tovarševoga« vrednika, očitaje mu, da list, ki se vreduje po načelu, kakoršno vodi novo vredništvo „Tovarševo“, ne zasluži pridevnika „Učiteljski“.

Za Boga, mislim si, kako mora pač biti načelo novega gosp. »Tov.« vrednika, da po misli g. L. „Učit. Tov.«, derzé se tega principa, več ne piše za slovenske učitelje! Vzajem torej letošnjega „Tov.“ prvi list v roko, in tû berem černo na belem, da se »Tovariš« vreduje po načelu: „Vse za národno šolo na verski podlagi“.

In to načelo, gosp. voditelj „Slov. Učitelja“, vas bôde v očí?! Zares strašanska kratkovidnost in zagrizenost v svoje pravo!

„Tovariš“ je menda „Slov. Učitelju“ zato tern v peti, ker piše, da bi na korist slovenske mladine bilo naj bolje, če učitelj in duhovnik lepo složno delujeta na blagor mile mladine, ter da se ne gledata kot pes in mačka.

Se vé, to pa ni nič kaj liberalno, če se učitelj véde proti svojemu dušnemu pastirju tako, kakor se je védel pred 10 ali 20 leti. To ne gré; sedaj pišemo vže 1873. leto; in sedaj je strašansk napredek, če se učitelj in duhovnik kavsata!

Kdor torej s svojim g. duhovnikom lepo harmonira, ta ni več učitelj, je le „mežnar“; tisti pa, ki piše za „národno šolo na verski podlagi“, tak list se ne sme še dalje imenovati „Učiteljski Tovariš“, ampak „Zagovornik mežnarstva“, ker tak list ne piše za učitelje, nego le za „mežnarje“. O nespamet! Očita se g. M., da je zagovornik „mežnarstva“ (?) — Če je to istina, piše g. M. prav v duhu časa, kajti, dokler se na Kranjskem dohodki učiteljevi ne vravnajo po novej postavi (in kakor kaže, se to še ne bo koj zgodilo), je naj bolje, da so učitelji še dalje „mežnarji“! Sploh je znano, kar je tudi resnica, da so tû in tam dohodki „mežnarstva“ veliko bolji mimo unih učiteljstva. Pisatelj tega je služboval na fari, kjer so bili „mežnarski“ prihodki trikrat večji, kakor pa učiteljevi. No saj se pa nihče ravno ne sili, da naj bo „mežnar“, vendar pa še veljá „s trebuhom za kruhom“.

„Skušnja modri.“ Recimo, da bi bil gosp. voditelj „Slov. Učitelja“ kakih deset let učitelj terdih hribovcev, verjemite mi, da bi potem vse drugače sodil

o „zagovorniku mežnarstva“! Kdor ni bil nikdar učitelj med terdmi, pa praktičnim kmeti, ta ne vé, kako zlahka se ravná učitelj na deželi po novih šolskih postavah, katerih smo tudi mi ubogi učitelji na kmetih zeló zeló veseli, žalibog, da so nam dosorej le več dela, a prihodkov nič več prinesle!

Verjemite mi, da je med učiteljem v mestu in med učiteljem na deželi velik razloček. V mestu se dá marsikaj storiti, kar na deželi ni mogoče.

Zato pa ga imamo za idealista, kdor učiteljstvo v mestu in na deželi po enem vatlu meri. Želeti bi bilo, da bi se mir v domači hiši ne kalil — nam v škodo, nasprotnikom pa v radost.

Misleče občinstvo bo pač sodilo, ali se načela, ki jih zastopa „Tov.“, bolj prilegajo ljudskemu učitelju, ali una, ki se jih derži „Slov. Učitelj!“

Tudi naša šola je prejela od „kr. Schulpfennigver.“ zdatne učilne pripomočke, za kar Bog plati!

Ivan Zarnik, učitelj.

Iz Gorenškega. Za učiteljevo službo na Breznici se do sedaj iz med učiteljev še ni nihče oglasil, — in tako je tudi prav. Ljudje naj nekoliko poskušajo shajati brez šole in sicer tako dolgo, da jo bodo zaželeli. Potem bodo tudi učitelja bolje spoštovali.

Iz Ljubljane. Zaželjena šolska postava za Kranjsko bode poterjena — tako se sliši iz gotovega vira z višjih krogov, in veseli moramo reči, da se naša nada (beri l. „Tov.“ št. 24 str. 375.!) lepo spolnuje. Med tem, ko so nekteri tarnali, da ta postava ne bode poterjena, djali smo mi do živega prepričani: „Kranjski učitelji prav z mirnim srcem pričakujemo, in se terdno nadjame, da bode slavno ministerstvo to postavo v poterjenje priporočilo in da bode kmali zadobila naj višje poterjenje, kajti skrajni čas je, da se kranjskim učiteljem pomaga“.

— (*Odlčno priznanje.*) V zadnjem listu ponatisnili smo „Vabilo k pristopu v družbo sv. Mohora za l. 1873.“ Znano je, da ta za naš slovenski rod neprecenljiva družba poleg nikoli dost prehvaljene skerbi za razširjenje koristno-podučnih in zabavnih knjig med naš narod razpisuje tudi vsako leto znamenita darila za najboljše izvirne spise, da bi tako pisatelje nekoliko poplačala za njihovi trud, in hkrati v nemala jih k daljni marljivosti. In kakor ravno zvemo iz zanesljivega vira, je bila zato leto prisojeno in tudi že izročeno prvo darilo našemu cenjenemu sobratu in sodelavcu g. Jos. Levičniku, učitelju v Železnikih. Pismo, ki ga je z darilom vred od tajništva družbe sv. Mohora prejel, se prične tako-le: »Vaši „Spomini“ so vsem presojevalcem tako dopadli, da so Vam enoglasno prisodili prvo darilo (35 gl.). Radostni Vam razsodbo naznanimo in prosimo tudi prihodnje duševne Vaše podpore itd.« — Kakor smo slišali, popisujejo ti »Spomini« našo kranjsko-notranjsko stran. Pričenši na kolodvoru Ljubljanskem omenja g. Levičnik v tem svojem precej obširnem potopisu najpred Lattermanovega drevoreda, grada Tivoli, Brezovice; — zatim govori o železnici čez močvirje, in pripleta kratko zgodovino cele južne železnice od Dunaja noter do Tersta. Dalje popisuje: Borovnico, Bistro in Logatec. Prišedši s potopisom do Rakeka omenja bližnje Cirknice, in popiše med drugim hudi boj v tej okolici med našimi hrabrimi Avstrijani in nasilnim Francozi l. 1813. — Na daljnem potu popisuje Št. Kocjansko divje-romantično okolico, Postojno, njeno lepo cerkev, stari grad in slovečo podzemeljsko jamo, katera je prav ob kratkem in čisto po domače opisana za priprosto ljudstvo. Tudi popis Hrenovic in predjamskega grada (Lüeg) z žalostno zgodovino njegovega nekdanjega posestnika Erazma Predjamskega je na kratko omenjen. Temu sledi popis Nanos-a, Razdertega in obrambe odnotnih višin l. 1809. zoper nasilstvo francosko. Omenivši stare in nove ceste čez Rebernice pelje g. pisalec v duhu

svoje sospremljevalce v vipavsko dolino, govori o Št. Vidu, o grobu Vertovčevem, in jih vodi mimogredé mikavno góvorivši o podnebjú in pridelkih doline, proti Vipavskemu tergu, kateremu je ohranjen v tem potopisu prav časten spomin. — Proti sklepu piše še o sprelepi cerkvi Marije Device v Logu, o kipu onega hrabrega huzarja, ki je ondi l. 1813. v boju za domovino poleg te cerkve častno žertoval mlado življenje svoje, ter skončá potopis na meji naše dežele v Šturji.

Ne moremo si kaj, da bi slavne Mohorjeve družbe tù javno ne poprosili, naj vravná tako, da bo ta potopis že to leto v družbenih knjigah natisnjen.

— Deželni šolski svèt je v seji 6. t. m. 100 učiteljem na Kranjskem (vsled ukaza deželnega šolskega svéta od 23. junija 1872. šte. 888) odločil 482 gold. 20 kr. odškodnine za pot k okrajnim učiteljskim shodom za l. 1872. To lepo doklado dobodó kranjski učitelji letos pervikrat. Ravno v tej seji je bilo tudi dvanajsterim duhovnikom, ki se podučujejo v šoli za silo, odločilo po 30 do 60 gold. nagrade, in 13 učiteljem od 20 do 50 gold. podpornine.

— Zdatno zboljšanje učiteljske plače ukrenilo se je v Spodnji Avstriji. Od 1. jan. prih. l. bodo učitelji ljudskih šol dobivali zvišano plačo od 500 in 600 na 600, 700 in 800 gold. Podučitelji z učiteljskim spričalom imeli bodo po 400, 500 in 600 gold. letne plače, brez tega spričala pa po 350 in 400 gold. Lep zgled drugim deželam in občinam!

— Društvo »Národna šola« čversto napreduje. Nabranega denarja je že blizo 500 gold., za ktere bode se po odborovem sklepu precej nakupilo blagá in razpošiljalo učiteljem in šolam. Kdor iz med slovenskih učiteljev še ni pristopil k temu prekoristnemu društvu, naj se nikar ne obotavlja. Vsi učitelji in vse šole po Slovenskem naj se vpišejo. 1 gold. denarja je malo, pomoč pa bode vendar zdatna, kajti z združenimi močmi se mnogo stori.

Za »Národno šolo« sta poslala g. g.: Žitek, profesor v Ptujih, 10 gold., Nikol. Stanonik, učitelj v Starem tergu pri Poljanah 16 gold. (Imena darovalcev in družnikov damo prihodnjič).

— Slovensko učiteljsko društvo imelo je 29. jan. in 12. t. m. prav zanimiva društvena večera. Z zanimivimi podučnimi govori verstilo se je krasno petje (izverstnih gg. pevcev dramatičnega društva) in razne zabavne stvari. Obeh teh večerov vdeleževali so se tudi udje z dežele. Društveno geslo: »v združbi je moč in napredek« se vedno lepše razvija in čisti značaje.

— Zadnji čas za pošiljanje v veliko razstavo na Dunaj se sedaj steka. Kdor je kaj namenil v to razstavo poslati, naj to hitro stori, ako ne, bode propozno. Slovensko učiteljsko društvo je precej šolskih stvari iz svoje poslednje razstave v Ljubljani poslalo v razstavo, in tudi l. mestna ljudska šola pri sv. Jakobu vdeleževala bode se pri tej razstavi z nekterimi šolskimi izdelki.

Premembe v učiteljskem stanu na Kranjskem. G. Jož. Eržen, učitelj v pokoji v Idriji, je umrl.

Na Štajerskem. Postavljeni so gg.: Val. Jarc za učitelja v Arvež; Iv. Rožker za podučitelja k sv. Magdalení pri Mariboru; Iv. Kunstič za podučitelja v Brežicah; Andrej Simonič za podučitelja k sv. Petru; G. Potočnik za učitelja v Petrovčeh pri Celji; J. Bobisud za nadučitelja deklisike šole v Celje; M. Kresnik za podučitelja deske šole v Celje; gospodičini V. Miheljak za učiteljico in Ida Vipavec za podučiteljico v Celje.

Razpis učiteljskih služeb na Štajerskem :

Pri razširjeni trirazredni ljudski šoli v tergu Šoštanju (Schönstein) so razpisane te-le službe: 1) nadučiteljeva služba s 500 gold. letne plače in s 50 gold. opravilne doklade, s postavnimi službinimi dokladami in s prostim stanovanjem ali odškodovanjem za stanovanje.

2) Pri enorazredni ljudski šoli v Šmartnem (pri Šaleci blizo Velenja) učiteljeva služba s 400 gold. in ako bi se šola prestavila v Velenje pa s 500 gold. letne plače s postavnimi službenimi dokladami in s prostim stanovanjem.

3) V enorazredni ljudski šoli pri sv. Egidu pri Schwarzstein-u učiteljeva služba s 400 gold. letne plače s prostim stanovanjem in s postavnimi službenimi dokladami.

Prosilci, ki morajo znati slovenski in nemški jezik, naj svoje prošnje ravnajo do podpisanega okrajnega šolskega sveta in naj jih po poti svoje šolske gosposke oddajajo do 22. t. m. pri zadevnih krajnih šolskih svetih ali v Šoštanju, v Šmartnem pri Selacu ali pri sv. Egidu blizo Schwarzsteina.

C. k. okrajni šolski svet v Šoštanju 28. jan. 1873.

Pri četrto razredni ljudski šoli v Konjicah (Gonobitz) oddajate se dve podučiteljevi službi po 400 gold. letne plače in s prostim stanovanjem. Prosilci, ki morajo biti slovenskega jezika popolnoma zmožni, naj svoje prošnje s potrebnimi prilogami oddajajo pri podpisanem šolskem svetu do 20. t. m.

C. k. okrajni šolski svet v Konjicah 6. febr. 1873.

V Reichenburg-u oddaja se podučiteljeva služba s 300 gold. in 60 gold. doklade. Prošnje do 20. t. m. pri okrajnem šolskem svetu v Sevnici.

V Sevnici oddaja se učiteljeva služba s 500 gold. in s 50 gold. za stanovanje. Prošnje do 25. t. m. pri okrajnem šolskem svetu.

Pri dvorazredni ljudski šoli pri sv. Jederti pri Laškem tergu je razpisana podučiteljeva služba z letno plačo 300 gold. in 60 gold. doklade in s prostim stanovanjem. Prosilci naj svoje prošnje pošiljajo okrajnemu šolskemu svetu v Laško (Tüffer) do 23. t. m.

Na Kranjskem: Izpraznjena je učiteljeva služba v ljudski šoli v Zalem logu na Gorenskem. Prosilci naj svoje prošnje s potrebnimi prilogami oddajajo do 24. t. m. pri c. k. šolskem svetu v Kranji.

Pri ljudski šoli v Kopajni na dolenski strani razpisuje se učiteljeva služba z 210 gold. letne plače (o kateri se pa ravno dela za poviksanje).

Prošnje se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Ljubljani do konca tega mesca.

Pri ljudski šoli v Krašnji je izpraznjena učiteljeva služba z letno plačo 210 gold. Prosilci naj svoje prošnje do 25. t. m. oddajajo pri c. k. šolskem svetu v Kamniku.

Listnica. Na neko vprašanja o »Narodni šoli« odgovarjamo, da pravi udje tega društva so le: ljudski učitelji in ljudske šole na Slovenskem, ker le ti dobivajo podporo. Vstanovniki so, kateri plačajo 20 gold., ali ki se zavežejo vsako leto 1 gold. plačevati. Vsi drugi so dobrotniki tega društva.